

VRAGENDERWIJS

Een vrouw die de HERE vreest...

M.J.A. Zwikstra-de Weger

Toen ongeveer een jaar geleden op een Groningse vrouwenvereniging het huwelijksformulier ter sprake kwam, rees de vraag of de gehuwde vrouw betaald werk mag doen. Men meende in het formulier te lezen dat de man de kostwinner moet zijn, het geld moet binnenbrengen en dat de taak van de vrouw binnen het gezin ligt, in de sfeer van het doen van 'goede werken'. Er staat immers letterlijk: 'Leef ingetogen en tooi u met het sieraad van *goede werken*'? Moeten we hieruit concluderen dat de gehuwde vrouw alleen maar onbetaald werk mag doen?

De vraagstelsters kwamen er niet uit: lezen zij nu verkeerd en is dus het formulier onduidelijk? Of, lezen zij wel goed en zijn er dus veel getrouwde vrouwen-met-een-baan verkeerd bezig? Als dat zo is, zal er wel meer duidelijkheid moeten komen door middel van beter onderwijs hierover vanuit de Bijbel, zo menen zij.

Wederhelft

Als twee mensen trouwen, verandert hun leven drastisch. Het belangrijkste is dat zij vanaf de trouwdag *samen zijn, samen* hun leven gaan leiden. Twee individuen worden een *twee-eenheid*; ze worden elkaars wederhelft. Een mannelijke en een vrouwelijke wederhelft met ieder zijn of haar eigen specifieke inbreng. Ze gaan samen een gezin, een huishouden vormen en zijn dan wederzijds verantwoordelijk voor elkaar. In de praktijk vraagt dat om een goede en evenwichtige taakverdeling. De volksmond spreekt wel van de huwelijksboot en het gezegde 'er kan maar één kapitein op een schip zijn' is ook daarop van toepassing.

De Bijbel heeft hier zijn eigen manier van uitdrukken. Paulus wijst in 1 Tim. 2:8-15 op de scheppingsorde. Als hij het in Efeziërs 5:22-33 heeft over de verhouding in het huwelijk, spreekt hij over het hoofd-zijn van de man en het onderdanig-zijn van de vrouw. Prachtig baseert hij dat op Genesis 2:24, 'en die twee zullen één vlees zijn' (wat niet alleen op het seksuele samenleven, maar op heel het leven samen slaat) en wijst daarbij op de verhouding van Christus met zijn gemeente. Christus is immers het hoofd van de gemeente, en de gemeente is zijn lichaam. Dergelijke woorden vinden we ook in Paulus' eerste brief aan de Korintiërs: de vrouw is geschapen om de man, omdat hij haar nodig had (11:9). De man is haar hoofd, maar Christus is het hoofd van de man (vs. 3).

Het hoofd-zijn van de man is niet 'een over haar de baas spelen'. Dat hoofd-zijn moet uitkomen in de liefde voor zijn vrouw. Hij is de eerst-verantwoordelijke, liefdevol moet hij zijn vrouw leiden. In zijn leiding moet hij zich dienstbaar opstellen. Gezag en dienstbaarheid zijn geen tegengestelde begrippen, ze horen bij elkaar. Zo werkte Christus ook, Hij had alles over voor zijn bruid.

De vrouw moet in die liefdevolle zorg zijn leiding erkennen. Dat betekent het bijbelse 'onderdanig' zijn en dat heeft niets te maken met 'slaafs' of 'kruiperig' zijn. Al heeft het die betekenis in onze tijd wel gekregen, daarom moeten wij het niet verkeerd uitleggen!

Als man en vrouw door God geschapen

God schiep de mens naar zijn beeld. Hij schiep hen als man en vrouw. Twee mensen, en toch zo verschillend: een volmaakte twee-eenheid. Hij gaf hun een eervolle positie: samen heersen over alle dieren en samen de aarde bebouwen. Maar in zijn wijsheid had God hen niet tegelijkertijd geschapen. Adam was er het eerst. En toen hij inzag dat hij iemand naast zich nodig had om zijn opdracht goed uit te kunnen voeren, gaf God hem een hulp. Al was de vrouw na haar man, en zelfs uit hem, geschapen, daarom was ze nog geen tweederangs-schepsel! Ze was iemand die precies bij hem paste, één van zijn 'eigen soort'. Vrouw-zijn: een erepositie! En wat was Adam blij met zijn vrouw! Dankbaar jubelde hij het uit en noemde haar Mannin.

Hun enige Meerdere was God zelf. En omdat ze goed geschapen waren, konden ze samen God volmaakt gehoorzaam zijn. Maar we weten het, toen kwam de slang met zijn verleidelijke woorden. Geraffineerd richtte hij zich tot de vrouw, die zich voelde aangesproken, haar tweede plaats vergat en voor zichzelf besliste. Zij, de tweede, door God juist bedoeld als hulp, als mede-mens voor en met haar man, wilde de eerste zijn. Maar met haar zondigde ook hij en verloochende daarmee zijn verantwoordelijke positie. De straf volgde meteen. Daarin worden man en vrouw ieder in hun eigen specifieke aanleg en geaardheid getroffen.

God had man en vrouw wederzijds van elkaar afhankelijk gemaakt. Bij de zondeval lukte het de duivel al de mensen zelfstandig en onafhankelijk te laten handelen. In onze tijd zien we dit individualisme wel heel sterk toegenomen. Man en vrouw moeten liefst zo onafhankelijk mogelijk van elkaar kunnen optreden: ieder een eigen baan, een eigen

verantwoordelijkheid, en een eigen inkomen waardoor dat alles verwezenlijkt moet kunnen worden.

Rol of taak?

God schiep de mens als man en vrouw. Twee mensen voor elkaar bestemd, op elkaar gericht, maar wel verschillend. Dat is een scheppingsgegeven en daarom moeten we maar spreken van een taakverdeling en niet van een rollenpatroon. Het onderscheid blijkt alleen al uit de lichaamsbouw. God maakte de vrouw zo dat zij in staat is kinderen voort te brengen, te voeden (en te verzorgen). Voor de gehuwde vrouw met kinderen is dat haar eerste taak. In onze cultuur ligt het daarom voor de hand dat zij daarvoor in aanmerking komt (zeker zo lang de kinderen klein zijn) en thuis blijft, mede omdat het werk van de man meestal buitenshuis plaatsvindt. De taken in huis die veelal met de verzorging van man en kinderen te maken hebben, komen zodoende neer op de vrouw. Zij is feitelijk de spil waaromheen heel het gezinsleven draait. Noem dat maar gerust een heel brede en verantwoordelijke taak! En de man moet ook daarin haar liefdevol leiden. Dat kan wel eens (van beiden!) zelfopoffering en zelfverloochening vragen.

De vrouw in het bekende Spreuken 31 toont dit wel heel duidelijk. Is zij een ideaalbeeld, waarnaar iedere vrouw zou moeten streven? Maar in deze zondige wereld zal dat geen enkele vrouw lukken. Dit hoofdstuk toont ons de vrouw zoals de Here haar bij de schepping bedoeld had! Deze conclusie kunnen we trekken uit de vraag van vers 10, die een zgn. retorische vraag is: 'Een degelijke vrouw, wie zal haar vinden?' Nee, zo'n vrouw vind je op deze aarde niet. De kerntekst is dan ook vers 30: 'Maar de vrouw die de HERE vreest, die is te prijzen'. Die vrouw heeft ontzag voor het Woord van de HERE. Daaraan gehoorzaam te leven, is haar levensdoel. Alles wat zij doet, is daaraan ondergeschikt.

Het sieraad van de vrouw

Laat zo deze vrouw ons tot voorbeeld zijn! Deze vrouw, gehuwd en met kinderen, stelt zich in alle opzichten dienstbaar op voor haar gezin, en voor het personeel dat daar ook bij hoort. En naast wat wij de huishoudelijke taken noemen, heeft ze nog tal van andere verplichtingen en werkzaamheden. Maar haar uitgangspunt, haar principe ligt niet in zelfontplooiing. Haar werk en haar zorg vloeien voort uit liefde. Uit liefde en ontzag voor haar Schepper. En uit liefdevolle zorg voor hen die aan haar zorgen zijn toevertrouwd.

Ieder mens, man en vrouw, heeft van zijn Schepper gaven gekregen om aan Gods geboden te kunnen voldoen. Ieder heeft in Gods grote plan een eigen plaats en taak gekregen. Gehuwden hebben binnen dat grote geheel een opdracht ten opzichte van elkaar. Het huwelijksformulier geeft die wederzijdse verplichtingen algemeen en in grote lijnen aan. De kerken hebben in art. 70 van de Kerkorde met elkaar afgesproken dat de huwelijken kerkelijk bevestigd dienen te worden, met gebruik van het bestaande formulier. De gemeente is getuige van de trouwbelofte. Bovendien wordt ieder gemeentelid er door de lezing van het formulier (weer) bij bepaald wat de Bijbel over het huwelijk te zeggen heeft.

Getrouwd zijn betekent een gezin stichten. In de regel zal de man kostwinner zijn en zal zijn beroepsarbeid gericht zijn op het onderhouden van zijn gezin. Als de Here het wil, komen er kinderen. Voortgebracht door de vrouw, zo heeft Hij haar gemaakt. (Ook in de straf uit Genesis 3:16-19 zien we de onderscheiden taken van man en vrouw.)

Het formulier wijst vanuit 1 Petrus 3:7 de man erop dat hij zijn vrouw als mede-erfgenaar van Gods genade eer moet bewijzen. De vrouw krijgt te horen dat zij ingetogen moet leven en zich moet tooien met het sieraad van goede werken. Dat verwijst niet alleen naar 1 Petrus 3 (vs. 3-4), maar ook naar het al genoemde Spreuken 31:30. De schoonheid, de aantrekkelijkheid van de vrouw zit 'm niet in uitwendige opmaak, daarmee zet ze zichzelf maar in het middelpunt. Nee, zorgzaamheid en liefde voor wie aan haar zorgen zijn toevertrouwd, sieren de vrouw. Hoe gewoon ook in onze ogen, voor God zijn het goede werken!

Daarmee werk je aan een godvrezende levenswandel. Dat wil niet zeggen dat je als getrouwde vrouw 'maar thuis moet blijven'. Wie bovendien tijd en gelegenheid heeft om zich buitenshuis (al dan niet betaald) verdienstelijk te maken, mag daarin zijn gaven inzetten. Laat ieder daarin zijn verantwoordelijkheid zien, tegenover de Here en tegenover elkaar!

Veel geschreven

Ik heb het in deze vragenbeantwoording algemeen maatgevend gehouden; omstandigheden kunnen zo verschillend zijn. Over de praktijk van elke dag wat de taken van man en vrouw in het huwelijk betreft en over het buitenshuis werken van de gehuwde vrouw is heel wat geschreven. De meningen zijn hier en daar best wel verdeeld.

Wie meer wil lezen, verwijs ik graag naar:

L.G.A. Bremmer-Lindeboom e.a., *Vrouw en man - een plaatsbepaling*. 1983. GSEV-reeks, nr. 6.

H.J.J. Feenstra e.a., *Vrouw, wie ben je?* Uitg. Meisjesbond 1988.

E. Geerars-Meywaard, *Kiezen zonder spijt, moeder-zijn en werk*. Zoetermeer 1993.

J. Lenting e.a., *De taken verdeeld..., gezin en werk in de jaren '90*. 1991. GSEV-reeks, nr. 21.

P. Niemeijer, *Die twee ... één vlees, over het christelijk huwelijk*. Uitg. Woord en Wereld 1991.

Jac. Schaeffer e.a., *Gezin 2000: dynamiek of dynamiet?* 1993. GSEV-reeks, nr. 26.

M.J.A. Zwikstra-de Weger, 'Onverdeelde toewijding aan de Here, de (huis)vrouw en haar goddelijk beroep'. In: *Dankbaar - dienstbaar*, Rondom het Woord, themanummer augustus 1991.